

Mfv.I.10.318/2015/5.

A Kúria a dr. Ember Alex ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szomolányi Borbála jogtanácsos által képviselt alperes ellen felmentés jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 8.M.361/2013. szám alatt megindított és másodfokon a Szegedi Törvényszék 2.Mf.20.039/2015/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Szegedi Törvényszék 2.Mf.20.039/2015/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 1996. június 1-jétől határozatlan időtartamú köztisztviselői, majd kormánytisztviselői jogviszonyban állt az alperesnél. Részére B.-n 2010. december 11-én az alperes főigazgatója „Sz.K.É.” elismerést adományozott, majd ezt követően a H. osztályvezető kézbesítette a felperesnek a 2010. évi LVIII. törvény (Ktjv.) 8. § (1) bekezdés b) pontjára alapított indokolás nélküli felmentést, mellyel a kormánytisztviselői jogviszonyát 2011. február 13-ai hatállyal megszüntették.

A felperes a keresetében a kormánytisztviselői jogviszonya megszüntetése jogellenességének megállapítását kérte továbbfoglalkoztatása mellőzésével elmaradt illetménye, 12 havi kárátalány és perköltség megfizetésével. Hivatkozása szerint a felmentés a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütközött, mert a munkáját kiválóan végezte, szakmailag elismert volt, jogviszonyát a nyugdíj előtt néhány évvel szüntette meg az alperes, ezáltal eljárásának célja a jogos érdekének csorbítása, illetve véleménynyilvánítási lehetőségének az elfojtása volt. Ez utóbbi körben hivatkozott a hódmezővásárhelyi kórházban lefolytatott általa vezetett ellenőrzés megállapításaira és az ezzel kapcsolatos véleménynyilvánítására, miszerint a feltárt szabálytalanságok további vizsgálata lenne indokolt. Álláspontja szerint a jogviszony megszüntetése az egyenlő bánásmód követelményébe is ütközött a politikai hovatartozása miatt. Hivatkozott továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának 30. cikkére mint uniós normára, amely a tagállamokat is köti.

A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.361/2013/23. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát jogellenesen szüntette meg. Kötelezte az alperest a felperes javára elmaradt munkabér és annak

kamatok, 12 havi átlagkeresetnek megfelelő káratartalány és perköltség megfizetésére.

Az ítélet indokolása szerint a felperes kormánytisztviselői jogviszonyának indokolás nélküli megszüntetése ellentétes az uniós joggal, a Munka törvénykönyve alapelvével, valamint a jóhiszeműség és a tisztesség követelményével.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az Alapjogi Charta 30. cikkébe - indokolatlan elbocsátással szembeni védelem - ütköző, és az uniós jog elsődlegessége elvéből következően az uniós joggal ellentétes nemzetközi szabályozás nem alkalmazható.

Utalt továbbá az Alapjogi Charta 52. cikk (3) bekezdésére, a módosított Európai Szociális Charta 24. cikkére, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk (1) bekezdésére az Emberi Jogok Európai Bírósága K.M.C. kontra Magyarország ügyben hozott döntés kapcsán.

Megállapította, hogy a felmentés az 1992. évi XXII. törvény (rég. Mt.) 6. § (3) bekezdésében foglalt általános alapelvbe ütközik, miszerint a munkáltató az írásbeli intézkedését köteles megindokolni, ha az ellen a munkavállaló jogorvoslatot kezdeményezhet. Az indokolási kötelezettség hiányában kiüresedik a bírósághoz fordulás alkotmányos alapjoga és a jogorvoslathoz való alapjog.

Az alperes megsértette a jóhiszeműség és a tisztesség elvét is [rég. Mt. 3. § (1) bekezdés], valamint a kölcsönös együttműködési kötelezettségét, amikor a felperest 2010. november 17-én a régió első számú szakmai vezetőjének nevezte ki, majd rá három hétre az egyik legmagasabb szakmai elismeréssel jutalmazta, de még aznap intézkedett a jogviszonya megszüntetéséről. A tanúvallomások szerint a felperes a szakmáját élethivatásszerűen gyakorló, a szakmaiságot érvényesítő kormánytisztviselő volt, aki előmenetele alapján az alperes új főigazgatójától kapta az egészségügyi igazgató-helyettesi kinevezését, amely regionális szinten első számú szakmai vezetői poszt. A főigazgató tanúvallomása alapján a felmentésig eltelt 22 nap alatt a felperes munkavégzési és vezetői képességét illetően nem rendelkezett ismerettel. Ezért megállapítható, hogy a jóhiszeműség és a tisztesség elvét megsértette a munkáltató, amikor úgy szüntette meg a felperes jogviszonyát, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a felperes „szakmaiságáról” nem győződött meg.

Nem találta bizonyítotttnak az elsőfokú bíróság, hogy a felperes kormánytisztviselői jogviszonyának megszüntetésére vélt vagy valós politikai hovatartozása miatt került volna sor, továbbá, hogy a felmentés kapcsolatban állna az általa vezetett ellenőrzés eredményével.

A jogellenesség jogkövetkezményeként a Ktjv. 2. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) 64. § (1), (2) és (3) bekezdés alapján kötelezte az alperest az elmaradt illetmény, valamint a káratartalány megfizetésére. Ez utóbbi összecszerűségének megállapításánál értékelte a munkáltatói

jogsértés súlyát, annak következményét; azt, hogy az alperes intézkedése több, különböző okból jogellenes; a felperes kora miatt elnehezült munkaerő-piaci helyzetét; az alperesnek a megszüntetéskor tanúsított, a jóhiszemű és a tisztességes eljárás követelményébe ütköző magatartását.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Törvényszék 2.Mf.20.039/2015/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy az első fokon megítélt perköltséget egyúttal másodfokú perköltségnek is tekintette. Megállapította, hogy a fellebbezési illetéket az állam viseli.

A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a felperes az alperes intézkedésének jogellenességét több okból - uniós jogba, a régi Mt. 3. § (1) bekezdésébe, 4. és 5. §-ába, 6. § (3) bekezdésébe való ütközés miatt - is kérte megállapítani.

A jogellenesség körében kiemelten értékelte, hogy a felmentés alapjául szolgáló Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontját az Alkotmánybíróság a felmentés közlését követően a 2011. február 15-én kelt 8/2011. (II.18.) AB határozatával 2011. május 31-ei hatállyal megsemmisítette. Az alkotmánybírósági határozat indokolása szerint az indokolás mellőzésére adott lehetőség aránytalanul korlátozta a köztisztviselőt az Alkotmány 57. § (1) bekezdés alapján megillető bírói jogvédelemhez való jogát, mely jogvédelmi garanciát az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) bekezdése is megköveteli.

Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, és ezáltal a belső jog részévé vált Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése értelmében „mindenkinnek joga van arra, hogy ügyét ... bíróság tisztességesen ... tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában ...”.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint is a felperes felmentése az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésébe való ütközés következtében a bíróság előtti hatékony jogorvoslat hiányában már önmagában jogellenesnek minősül.

A másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a Módosított Európai Szociális Charta 24. cikkére való hivatkozást, mert e rendelkezést Magyarország nem „fogadta el”.

Az Alapjogi Charta 30. cikkére való hivatkozással összefüggésben rögzítette, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának K.M.C. kontra Magyarország ügyben hozott ítélete indokolásából kitűnően az Egyezmény 6. cikkét a bíróság többek között az Alapjogi Charta 30. cikkének a figyelembe vételével értelmezte. Kiemelte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság többek között az Európai Unió Alapjogi Chartája, valamint a Módosított Európai Szociális Chartájával összhangban hasonló megfontolások miatt semmisítette meg az alapul szolgáló hazai rendelkezést.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a felperes által hivatkozott rendeltetésellenes joggyakorlás tilalmába és az egyenlő bánásmód követelményébe ütköző magatartás kapcsán kifejtett

jogi álláspontjával, amelyre azzal a kiegészítéssel utalt vissza, hogy az az alperesi magatartás, amellyel a kormánytisztviselői jogviszony egyoldalú megszüntetésére a hatékony bírósági felülvizsgálatot lehetetlenné tevő indokolás nélküli felmentéssel került sor, szintén a rendeltetésellenes joggyakorlás körébe vonható.

A törvényszék álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eset összes körülményét értékelve helyes mérlegeléssel rendelkezett a maximális 12 havi illetménynek megfelelő összegű kárátalány megfizetéséről.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezésére, a felperes keresetét elutasító határozat meghozatalára irányult. Másodlagosan a kárátalány összegének leszállítását kérte arra hivatkozással, hogy az alperes jóhiszeműen és rendeltetésszerűen élt az akkor hatályos jogszabály által nyújtott felmentési lehetőséggel. A bíróságok nem mérlegelték, hogy a felperes a felmentést követően nem maradt ellátás nélkül az egyéni vállalkozói tevékenységére és a nyugdíjra jogosultságára tekintettel.

Megsértett jogszabályként a Módosított Európai Szociális Charta kihirdetéséről szóló 2009. évi VI. törvény 1. § (2) bekezdésére, az Alapjogi Charta 30. cikkére, az Európai Szociális Charta 24. cikkére, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 45. § (3) bekezdésére hivatkozott.

Kiemelte, hogy a felmentés alapjául szolgáló Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontját az Alkotmánybíróság 2011. május 31-ei hatállyal semmisítette meg, ezért a felperes indokolás nélkül 2010. december 10-én felmenthető volt.

Az Abtv. 45. § (3) bekezdés alapján a jogszabály megsemmisítése nem érinti a határozat közzététele napján vagy azt megelőzően létrejött jogviszonyokat, és a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket. A Ktjv. egyes alkotmányellenesnek minősített rendelkezései alkalmazásának kizárására irányuló indítvány elutasításáról szóló 34/2012. (VII.17.) AB határozat kimondta: azzal, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányellenes jogszabály hatályvesztését a jövőben meghatározott időpontban jelölte meg, maga terjesztette ki annak alkalmazása időtartamát, amely az ügyben eljáró bíróság számára is irányadó. Ebből kifolyólag a felperes indokolás nélküli felmentésére rendeltetésszerűen került sor.

Az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárásokban hozott végzései (többek között a C-332/13.) értelmében a kormánytisztviselők indokolás nélküli felmentésével kapcsolatos jogkérdés nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe különös tekintettel arra, hogy a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre.

Az alperes hivatkozása szerint a Módosított Európai Szociális Charta kihirdetéséről szóló 2009. évi VI. törvény 1. § (2) bekezdése értelmében a 24. cikk alkalmazására Magyarország nem vállalt kötelezettséget.

Mindezek alapján a felmentés uniós jogba való ütközésének megállapítása jogsértő a bíróságok részéről.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban történő fenntartására irányult.

Álláspontja szerint a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja a megalkotásától kezdődően ellentétes volt az Alkotmánnyal és az Európai Unió jogával. Ezen nem változtat az sem, hogy az Alkotmánybíróság a rendelkezést jövőbeli hatállyal semmisítette meg.

Az alperes által hivatkozott 34/2012. (VII.17.) AB határozat nem teszi kizárttá az egyedi ügyekben eljáró bíróságok részéről annak figyelembe vételét, hogy a törvényi rendelkezést az Alkotmánybíróság megsemmisítette. Ezért nem kizárt az Egyezmény 6. cikkébe és az Európai Unió normáiba ütköző Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabály mellőzése az egyedi ügyekben.

Az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a munkáltató intézkedése a régi Mt. 3. § (1) bekezdésébe és a 4. §-ába ütközött. Ez utóbbi megállapításokat az alperes felülvizsgálati kérelemmel nem támadta, ezért azt valónak kell elfogadni.

A felperes továbbá változatlanul hivatkozott arra, hogy a jogviszonya megszüntetésére az egyenlő bánásmód követelményébe ütközően került sor.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül [Pp. 275. § (2) bekezdés]. Erre tekintettel a Kúria nem vizsgálhatta azon felülvizsgálati ellenkérelemben előadott felperesi hivatkozást, miszerint a felmentés az egyenlő bánásmód követelményét is sértette.

A Pp. 272. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

E rendelkezés alapján a Kúria csak a jogszabályhely pontos megjelölésével és jogi érveléssel is alátámasztott felülvizsgálati érvelést vehette figyelembe, vagyis csak azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítélet a 2009. évi VI. törvény 1. § (2) bekezdésébe, az Alapjogi Charta 30. cikkébe, az Európai Szociális Charta 24. cikkébe, és az Abtv. 45. § (3) bekezdésébe ütközött-e.

A jelen ügyben jogsértően alkalmazták az eljáró bíróságok az Alapjogi Charta 30. cikke és az Európai Szociális Charta 24. cikke rendelkezéseit.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése szerint a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Ezért az Alapjogi

Charta megsértése címén a felmentés jogellenessége nem állapítható meg.

Jelen ügyben az Európai Szociális Charta 24. cikke sem alkalmazható tekintettel arra, hogy a Chartát kihirdető 2009. évi VI. törvény 1. § (2) bekezdéséből kitűnően a Magyar Köztársaság nem vállalt kötelezettséget a 24. cikk alkalmazására.

Az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II.18.) AB határozatában kifejtette ugyan, hogy a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja „alkotmányellenes, sérti az Alkotmány 70/B. § (1) bekezdésében szabályozott munkához való jogot, a 70. § (6) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jogot, az 57. § (1) bekezdése szerinti bírósághoz fordulás jogát, valamint az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz való jogot ...”. Az Abtv. 43. § (4) bekezdés alapján azonban a sérelmezett rendelkezést a jövőre nézve semmisítette meg, amikor megállapította: „...az 2011. május 31-én veszti hatályát”. A fentiekből következően a felperes felmentése közlésének időpontjában a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazható volt.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében állította, hogy az indokolás nélküli felmentési jog gyakorlása rendeltetésszerűen történt, e vonatkozásban azonban jogszabálysértésként a régi Mt. 4. §-át nem jelölte meg. Nem sérelmezte továbbá a felülvizsgálati kérelmében azt sem, miszerint a bíróságok megállapították, hogy a felmentés a régi Mt. 3. § (1) bekezdésébe ütközött, valamint az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdését is sértette. Az alperes másodlagosan sérelmezte a kárártalány mértékének összegét, de e vonatkozásban szintén elmulasztotta a megsértett jogszabályhely megjelölését. Ezért e kérdéskörökben a Pp. 272. § (2) bekezdés alapján a jogerős ítélet nem volt felülvizsgálható.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Kötelezte a pervesztes alperest a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a felperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

Az alperest az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető illetékmentesség folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. november 11.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő